Conseil d' - Raad van State
LEGISLATION - WETGEVING
2 0 V 1958
- 1 Coördinatie (e)
Overgemaakt aan de H.

MTL. 3.6177/1.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 22e maart 1958 door de Minister van Middenstand verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "omtrent de handels- en ambachtsberoepen", heeft de 2e april 1958 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Classes moyennes, le 22 mars 1958, d'une demande d'avis sur un projet de loi "relatif aux professions commerciales et artisanales", a donné le 2 avril 1958 l'avis suivant :

C.E. - R.V.
Entrée Sortie
21.V.58
COORD

Het voorontwerp heeft tot doel de Koning te machtigen om voor het uitoefenen van beroepen die in de Nationale Raad voor ambachten en neringen worden vertegenwoordigd, namelijk de beroepen van het ambachtswezen, van de klein- en middelgrote handel en van de kleinindustrie, te eisen dat blijk wordt gegeven van door hem opgelegde theoretische en praktische kennis.

Het bewijs van die kennis kan alleen worden geleverd door middel van schriftelijke documenten, waarvan de Koning inhoud en afgifte regelt.

Na raadpleging van de Hoge Raad voor de middenstand en na het advies van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven, bepaalt de Koning welke beroepen aan een regeling worden onderworpen.

Voor het uitoefenen van het beroep is een voorafgaande machtiging vereist van de Minister van Middenstand die, aldus de memorie van toelichting, "verplicht is deze te verlenen of te weigeren, naargelang de reglementaire voorwaarden al dan niet door de kandidaat worden vervuld. Niet de administratieve machtiging, maar wel de vereniging der reglementaire voorwaarden doet dus het recht, het gereglementeerd beroep uit te oefenen, ontstaan; zodra betrokkene deze voorwaarden vervult, beschikt hij over zijn recht, maar hij mag zijn beroep niet uitoefenen alvorens hij de ministeriële machtiging heeft ontvangen".

...

"De machtiging beoogt niet het recht in het leven te roepen, maar hiervan het voorbestaan na te gaan en aldus de uitoefening hiervan te veroorloven. Met andere woorden, de machtiging is niets anders dan een

.../...

administratief toezicht over de werkelijkheid van het vooraf bestaande recht, dat de uitoefening van dit recht moet voorafgaan" (memorie van toelichting, blz.7 en 8).

Voor de betrokkene aan wie de machtiging wordt geweigerd, staat beroep open bij de rechtbank van eerste aanleg. In het ontworpen stelsel beschikt hij over een subjectief recht om zijn beroepsarbeid te verrichten. Bij voorkomend geval erkent de rechtbank, die oordeelt of aan de gestelde voorwaarden is voldaan, dat hij het recht heeft om zijn beroep uit te oefenen en verleent zij hem de machtiging om het uit te oefenen.

\+

\+ \+

De memorie van toelichting bevat een omstandige uiteenzetting van de redenen waarom de Regering de uitoefening van het beroep enkel en alleen wil laten afhankelijk stellen van objectieve voorwaarden, die iedere vrije beoordeling door de overheid uitsluiten, zodat deze alleen tot opdracht heeft na te gaan of die voorwaarden vervuld zijn.

Zonder dienaangaande stelling te willen nemen, acht de Raad van State het nuttig de Regering erop te wijzen dat de tot haar logische conclusie doorgedreven redenering waardoor de memorie van toelichting het ontworpen stelsel verantwoordt, veroordeling, wegens overtreding van artikel 7 van de Grondwet, impliceert van verscheidene wetten en besluiten, vastgesteld krachtens bijzondere machten, waarnaar de memorie van toelichting trouwens zelf verwijst,die de uitoefening van sommige beroepen afhankelijk stellen van een werkelijke machtiging, met andere woorden van een akte waarbij de overheid niet slechts

.../...

een vaststelling doet, maar ter gelegenheid waarvan zij oordeelt of aan de vereisten voor het uitoefenen van het beroep is voldaan en of de aanvrager kan worden gemachtigd om bedoeld beroep uit te oefenen.

\+

\+ \+

Aangezien, volgens het ontworpen stelsel, de particulier die aan de objectieve vereisten voor het uitoefenen van een bepaald beroep voldoet, een subjectief recht verkrijgt om dat beroep uit te oefenen, is er geen enkel bezwaar tegen dat de erkenning van het bestaan van dat recht aan de rechtbanken wordt opgedragen.

Daarentegen is het niet duidelijk waarom een voorafgaande beslissing, met name een machtiging, van de administratieve overheid vereist is, en evenmin in hoever zulke beslissing nut heeft. De benaming "machtiging" is trouwens niet geschikt indien de opdracht van de administratieve overheid, zoals van de rechtbanken, er alleen in bestaat vast te stellen of aan de objectieve voorwaarden voor het uitoefenen van het beroep is voldaan.

Zoals het ontwerp is gesteld, doet het bovendien moeilijkheden rijzen inzake bevoegdheid. Is de Minister van Middenstand in zijn beslissing gebonden en heeft hij geen vrije beoordelingsmacht, zijn optreden komt tot uiting in de vorm van een machtiging waaraan gevolgen zijn verbonden. Enerzijds is het verboden het beroep uit te oefenen vooraleer de machtiging is verleend, anderzijds heeft hij, die machtiging heeft verkregen, het recht het beroep uit

.../...

te oefenen, zelfs indien de machtiging hem in strijd met de geldende regeling is verleend. De machtiging is dus een echte administratieve beslissing, die op grond van de wet van 23 december 1946 voor de Raad van State kan worden bestreden door derden die bij haar vernietiging belang mochten hebben. Belanghebbende derden hebben volgens het voorontwerp tegen de administratieve beslissing geen beroep bij de rechtbanken.

Deze bezwaren kunnen gemakkelijk worden ondervangen als het optreden van de administratie anders wordt opgevat. Dit optreden is alleen nodig om toe te zien dat de voorgeschreven reglementering wordt nagekomen. Het ontwerp zou gemakkelijk kunnen worden gecombineerd met de wet van 3 juli 1956 op het handelsregister. Deze wet is zo opgevat, dat met eventuele reglementering van sommige beroepen rekening is gehouden. Zij bepaalt dat elke handelaar die voornemens is enige handelswerkzaamheid uit te oefenen, vooraf om zijn inschrijving in het ter griffie van de rechtbank van koophandel gehouden handelsregister moet verzoeken.

In de aangifte van de handelaar moet melding worden gemaakt van "de verwijzingen naar de stukken waaruit blijkt, dat aan de eventueel door de wetten en reglementen gestelde voorwaarden om zodanige handelswerkzaamheid uit te oefenen, voldaan is"(artikel 8, 8°, voor de natuurlijke personen ; artikel 9, 6°, voor de vennootschappen, tekst ingevoegd door de Senaatscommissie voor economische zaken).

Volgens het stelsel van de wet van 3 juli 1956, is de referendaris of de griffier gehouden de inschrijvingen en de wijzigingen te doen welke hem worden gevraagd. "Hij moet dit echter weigeren bij verzuim van een der vermeldingen welke de opgaaf moet bevatten, of wanneer een van de daarbij te voegen stukken ontbreekt".

.../...

Deze bepaling zou de belanghebbenden die niet in het bezit zijn van de vereiste diploma's of getuigschriften, beletten hun inschrijving te vragen voor de gereglementeerde werkzaamheid.

Anderzijds houdt de Minister van Middenstand een centraal handelsregister, dat alle inschrijvingen van alle handelsregisters bevat. Door middel van dit register is de Minister van Middenstand dus op de hoogte van de inschrijvingen.Opdat de Minister zich kan verzetten tegen de uitoefening van een beroep door een persoon die er in geslaagd is zich ten onrechte in het handelsregister te laten inschrijven, kan worden volstaan met hem het recht toe te kennen in rechte te eisen, dat de inschrijvingen en de wijzigingen worden doorgehaald.

Er zij opgemerkt dat iedere belanghebbende reeds de doorhaling van de inschrijvingen en wijzigingen in rechte kan vorderen. Voor de uitoefening van dit bij artikel 28 van de wet van 3 juli 1956 erkende recht, is het nodig dat een rechterlijke beslissing heeft vastgesteld, dat de handelaar niet voldoet aan de krachtens de bijzondere wetten en reglementen gestelde voorwaarden voor de uitoefening van zijn handelswerkzaamheid.

Deze voorwaarde zou kunnen worden weggelaten opdat de belanghebbende derden op gelijke voet worden gesteld met de Minister van Middenstand.

.../...

Het voorontwerp van wet geldt niet alleen voor handelaars maar ook voor ambachtslieden. Deze zijn niet ingeschreven in het handelsregister, maar moeten worden ingeschreven in het ambachtsregister dat is ingevoerd door de wet van 28 februari 1958 (B.S. 24-25 maart 1958). Dit register wordt gehouden door het college van burgemeester en schepenen. Op het Ministerie van Middenstand wordt een centraal register gehouden. Het ware voldoende, de ambachtslieden die om een inschrijving in het register verzoeken een soortgelijke verplichting op te leggen als die welke artikel 8, 8°, van de wet van 3 juli 1956 inhoudt en beroep tot doorhaling en verbetering van de inschrijvingen open te stellen met opgaaf van de bevoegde rechtbank.

De Raad van State stelt voor, de tekst van het ontwerp met inachtneming van deze algemene opmerkingen om te werken.

Ter vervanging van de artikelen 1 tot 10 wordt de volgende lezing aanbevolen, waarin eveneens rekening is gehouden met enkele bijzondere opmerkingen :

Artikel 1.-

Op verzoek of na raadpleging van de Hoge Raad voor de middenstand en op advies van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven, kan de Koning, wanneer de openbare veiligheid of de nationale economie het vergt, voorschrijven dat een door hem te bepalen theoretische en praktische kennis is vereist voor uitoefening van beroepen die in de Nationale Raad voor ambachten en neringen kunnen worden vertegenwoordigd.

Het bewijs van die kennis kan alleen blijken uit getuigschriften, waarvan de Koning de wijze van mededeling en eventueel inhoud en afgifte regelt.

.../...

Artikel 2 (artikelen 3 en 4 van het ontwerp).

Niemand mag een beroep dat overeenkomstig de bepalingen van artikel 1 is gereglementeerd, uitoefenen tenzij hij aan de gestelde eisen voldoet.

Aan deze voorwaarden moeten voldoen :hetzij de handelaar die met het oog op de uitoefening van een gereglementeerde werkzaamheid zijn inschrijving in het handelsregister of een wijziging daarvan verzoekt, hetzij het orgaan dat of de aangestelde die de leiding zal hebben over de gehele onderneming of het deel ervan waarin zodanige werkzaamheid wordt uitgeoefend, alsmede de ambachtsman die, met het oog op de uitoefening van zodanige werkzaamheid, zijn inschrijving in het ambachtsregister of een wijziging daarvan verzoekt.

Artikel 3 (artikel 10 van het ontwerp).

Indien het orgaan dat of de aangestelde die aan de reglementaire voorschriften voldoet de onderneming verlaat, mag deze de gereglementeerde werkzaamheid niet meer uitoefenen.

In dit geval kan de Minister van Middenstand de natuurlijke persoon of rechtspersoon wiens recht om zijn beroep uit te oefenen,vervalt, machtigen het gedurende ten hoogste een jaar verder uit te oefenen om hem in de gelegenheid te stellen om aan de voorschriften te voldoen.

.../...

Artikel 4.- (artikel 9 van het ontwerp).

De overlevende echtgenoot of de afstammeling die de overledene opvolgt in de eigendom van de onderneming, mag het bedrijf voortzetten en beschikt over een termijn van drie jaar, te rekenen vanaf de dag van het overlijden, om zich te onderwerpen aan de reglementaire voorschriften, op voorwaarde dat hun rechtsvoorganger ze zelf heeft nagekomen.

Artikel 5.-

§ 1. De Minister van Middenstand en ieder belanghebbende kunnen in rechte doorhaling vorderen van de inschrijving in het handelsregister, of van de wijziging ervan, van personen die aan de krachtens artikel 1 opgelegde eisen niet of niet meer voldoen.

De bevoegdheid wordt geregeld overeenkomstig artikel 31 van de wet van 3 juli 1956 op het handelsregister.

§ 2. De Minister van Middenstand en ieder belanghebbende kunnen in rechte doorhaling vorderen van de inschrijving in het ambachtsregister van personen die aan de krachtens artikel 1 opgelegde eisen niet of niet meer voldoen.

De rechtsvordering wordt aanhangig gemaakt bij de vrederechter van de woonplaats van de ambachtsman.

.../...

Opmerking.

Volgens dit artikel kan de Minister van Middenstand de doorhaling vorderen van de inschrijvingen en wijzigingen daarvan van personen die hun inschrijving zouden hebben verkregen, ofschoon zij niet aan de gestelde eisen voldeden.

Overigens is het volgens artikel 29 van de wet op het handelsregister mogelijk, personen te schrappen die niet meer voldoen aan de bij de bijzondere wetten en reglementen gestelde voorwaarden voor de uitoefening van hun handelswerkzaamheid. De doorhaling is het werk van de griffier of de referendaris, die hiervan kennis krijgt van het centraal handelsregister (dienst die van de Minister van Middenstand afhangt).

Deze procedure is zuiver administratief. Geen beroep staat open. In de memorie van toelichting geeft de Regering als haar voornemen te kennen, de geschillen die mochten rijzen over de vraag of men aan de gestelde eisen inzake uitoefening van een beroep voldoet, uitsluitend door de rechtbanken te doen beslechten. Het ware dus wenselijk, de doorhaling door de rechter en niet door het bestuur te doen verrichten.

HOOFDSTUK II. - STRAFBEPALINGEN.

Opmerking.

Artikel 13 van het ontwerp stelt straffen op elke overtreding van de wet of van de uitvoeringsbesluiten. Het ware raadzaam de misdrijven duidelijk te omschrijven. Voorts ware het gewenst, de straffen

.../...

te herzien en ervoor te zorgen dat zij in overeenstemming blijven met die welke in de wet van 3 juli 1956 zijn gesteld. Hij die een gereglementeerd beroep uitoefent zonder dat hij aan de gestelde eisen voldoet, kan immers tegelijk de wet van 3 juli 1956 overtreden. Vaak zal er toepassing zijn van de artikelen 58 tot 65 van het Strafwetboek betreffende de samenloop van verschillende misdrijven, en meer bepaald van artikel 65 dat zegt : "Als een zelfde feit verschillende misdrijven uitmaakt, wordt alleen de zwaarste straf uitgesproken". Krachtens artikel 39 van deze wet wordt hij die een werkzaamheid uitoefent waarvoor hij niet in het handelsregister is ingeschreven, gestraft met geldboete van 26 frank tot 10.000 frank. Hij wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met geldboete van 100 frank tot 10.000 frank of met een van die straffen alleen, indien de inschrijving is geweigerd of doorgehaald. Blijft de veroordeelde drie dagen na de betekening van een vonnis of een arrest van veroordeling dat in kracht van gewijsde is gegaan, de hem verboden handel verder drijven, dan doet het openbaar ministerie de zegels leggen of treft het iedere andere gepaste maatregel. De overtreder wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met geldboete van 100 frank tot 10.000 frank.

De straffen die artikel 13 van het voorontwerp stelt, zijn : geldboete van 100 frank tot 10.000 frank en gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden of een van die straffen alleen. Artikel 13 stelt bovendien een bijkomende straf. De rechtbank kan beslissen dat de onderneming geheel of gedeeltelijk gedurende ten hoogste zes maanden zal worden gesloten. Deze bijkomende straf moet worden opgelegd "in geval van herhaling".

.../...

Ten slotte, indien men de regelen van hoofdstuk V van het Strafwetboek inzake herhaling toepast, is er slechts herhaling wanneer de deliquent het wanbedrijf pleegt nadat hij tot een criminele straf of tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar is veroordeeld. Het is duidelijk dat de Regering niet deze regelen op het oog heeft. Het ontwerp behoort dus nader aan te geven in welke omstandigheden een bijkomende straf verantwoord is.

In artikel 12 houde men rekening met de wijzigingen die voor hoofdstuk I zijn voorgesteld.

HOOFDSTUK III.

Artikel 15 van het ontwerp is dubbelzinnig want het kan de conclusie wettigen dat iedere handelaar die op de dag van de bekendmaking van een koninklijk besluit tot reglementering van een beroep is ingeschreven, het recht behoudt om de gereglementeerde werkzaamheid uit te oefenen zonder aan de vereisten voor de reglementering te voldoen. De werkelijke bedoeling is echter dat alleen hij die de gereglementeerde werkzaamheid reeds uitoefendeen daarvoor was ingeschreven, die verder mag uitoefenen. De Raad van State stelt voor :

"Zij die op de dag van de bekendmaking van een koninklijk besluit tot reglementering van hun beroep met het oog op de uitoefening van de gereglementeerde werkzaamheid in het handelsregister of in het ambachtsregister zijn ingeschreven, kunnen deze verder uitoefenen zonder aan de eisen voor de uitoefening van dit beroep te voldoen".

L'avant-projet tend à permettre au Roi de subordonner l'exercice des professions qui peuvent être représentées au Conseil national des métiers et négoces, à savoir celles de l'artisanat, du petit et moyen commerce et de la petite industrie, à la possession des connaissances théoriques et pratiques qu'il imposera.

La preuve de ces connaissances ne pourra résulter que de documents écrits dont le Roi règle la teneur et la délivrance.

Le Roi déterminera, après consultation du Conseil supérieur des classes moyennes et après avis du Conseil central de l'économie, les professions qui sont soumises à une réglementation.

L'exercice de la profession sera soumis à une autorisation préalable du Ministre des Classes moyennes qui, comme le déclare l'exposé des motifs, "aura l'obligation de l'accorder ou de la refuser selon que les conditions réglementaires seront ou non réunies par le candidat. Ce n'est donc pas l'autorisation administrative, mais la réunion des conditions réglementaires qui fait naître le droit d'exercer la profession réglementée; dès qu'il réunit ces conditions, l'intéressé jouit de son droit, mais il ne peut l'exercer avant d'avoir reçu l'autorisation ministérielle".

...

"L'autorisation a pour objet, non pas de créer le droit, mais d'en contrôler la préexistence et d'en permettre ainsi l'exercice. Autrement dit, l'autorisation n'est qu'un contrôle administratif qui porte sur la réalité du droit préexistant et qui doit être préalable à l'exercice de ce droit" (Exposé des motifs, pages 7 et 8).

.../...

Celui à qui l'autorisation est refusée dispose d'un recours devant le tribunal de première instance. L'intéressé, dans le système adopté par l'avant-projet de loi, dispose d'un droit subjectif à l'exercice de sa profession. S'il y a lieu, le tribunal, statuant sur l'existence des conditions requises, lui reconnaît le droit à l'exercice de sa profession et lui accorde l'autorisation de l'exercer.

\+

\+ \+

Les considérations qui ont déterminé le Gouvernement à ne permettre de subordonner l'exercice de la profession qu'à des conditions objectives ne laissant guère de place à l'appréciation de l'autorité, de sorte que la mission de celle-ci se bornera à constater si ces conditions sont réunies, sont longuement développées dans l'exposé des motifs.

Sans vouloir se prononcer sur ces considérations, le Conseil d'Etat estime utile d'attirer l'attention du Gouvernement sur ce que, poussé jusqu'à ses conclusions logiques, le raisonnement par lequel l'exposé des motifs entend justifier le système adopté dans l'avant-projet, implique condamnation, pour violation de l'article 7 de la Constitution, de plusieurs lois et arrêtés pris en vertu de pouvoirs spéciaux, auxquels l'exposé des motifs fait d'ailleurs lui-même allusion, qui ont subordonné l'exercice de certaines professions à de véritables autorisations, c'est-à-dire à des actes par lesquels l'autorité ne se borne pas à une simple constatation, mais à l'occasion desquels elle apprécie si les conditions requises pour l'exercice de la profession sont réunies et s'il y a lieu de permettre au demandeur de l'exercer.

\+

\+ \+

.../...

Etant donné que, dans le système adopté par l'avant-projet, le particulier qui satisfait aux conditions objectives requises pour exercer une profession déterminée, a un droit subjectif à l'exercice de cette profession, l'intervention des tribunaux en vue de reconnaître l'existence de ce droit ne peut soulever aucune objection.

En revanche, on n'aperçoit guère la nécessité, voire l'utilité, d'une décision préalable, qualifiée d'autorisation, de l'autorité administrative. Cette qualification est d'ailleurs impropre, si tant est que la mission de l'autorité administrative, comme celle des tribunaux, se borne à constater la réunion des conditions objectives mises à l'exercice de la profession.

De plus, tel qu'il est conçu, le projet donnera lieu à des difficultés de compétence. Bien que la décision du Ministre des Classes moyennes soit liée et qu'il ne dispose pas d'un pouvoir d'appréciation, son intervention est prévue sous la forme d'une autorisation qui produit des effets. D'une part, l'exercice de la profession est interdit avant que l'autorisation ne soit délivrée et, d'autre part, celui auquel l'autorisation aurait été délivrée est en droit d'exercer la profession, même si l'autorisation lui a été accordée en contravention à la réglementation. Dès lors, l'autorisation est une véritable décision administrative qui pourra être attaquée, en vertu de la loi du 23 décembre 1946, devant le Conseil d'Etat par les tiers qui auraient un intérêt à la voir mettre à néant. L'avant-projet ne donne pas aux tiers intéressés un recours aux tribunaux contre la décision administrative.

.../...

Il serait aisé de remédier à ces difficultés en modifiant le caractère donné à l'intervention de l'administration. Celle-ci n'est nécessaire que pour veiller à l'observation de la réglementation. Le projet pourrait être aisément combiné avec les dispositions de la loi du 3 juillet 1956 sur le registre de commerce. Celle-ci a été aménagée afin de tenir compte d'éventuelles réglementations de certaines professions. Elle prévoit que tout commerçant qui se propose d'exercer une activité commerciale quelconque, "doit, au préalable, demander son immatriculation au registre du commerce" tenu au greffe du tribunal de commerce.

La déclaration à faire par le commerçant doit indiquer "les références aux documents établissant que sont remplies les conditions éventuellement requises par les lois et règlements pour exercer cette activité commerciale" (article 8, 8°, pour les personnes physiques; article 9, 6°, pour les sociétés, texte inséré par la Commission des affaires économiques du Sénat).

Dans le système de la loi du 3 juillet 1956, le référendaire ou le greffier est tenu de procéder aux immatriculations et aux inscriptions modificatives qui lui sont demandées. "Il doit toutefois les refuser au cas d'omission d'une des mentions que doit contenir la déclaration et au cas d'absence d'un des documents qui doivent être annexés à celle-ci".

.../...

Cette disposition empêcherait les intéressés qui ne seraient pas en possession des diplômes ou certificats requis, de solliciter leur inscription pour l'activité réglementée.

D'autre part, il est tenu par le Ministre des Classes moyennes un registre central du commerce où sont réunies toutes les immatriculations contenues dans tous les registres du commerce. Le Ministre des Classes moyennes est donc tenu au courant des inscriptions par le canal de ce registre. Pour qu'il puisse s'opposer à l'exercice d'une profession par quelqu'un qui aurait réussi à se faire immatriculer abusivement, il suffirait de donner au Ministre des Classes moyennes le droit de demander en justice la radiation des immatriculations et des inscriptions modificatives.

On remarquera que tout intéressé peut déjà demander en justice la radiation des immatriculations ou des inscriptions modificatives. L'exercice de ce droit, qui est reconnu par l'article 28 de la loi du 3 juillet 1956, est toutefois subordonné à l'existence d'une décision judiciaire constatant que le commerçant ne remplit pas les conditions requises par les lois et règlements particuliers pour exercer son activité commerciale.

Cette condition pourrait être supprimée de manière à mettre le tiers intéressé sur le même pied que le Ministre des Classes moyennes.

.../...

L'avant-projet de loi s'applique non seulement aux commerçants, mais aussi aux artisans. Ceux-ci ne sont pas immatriculés au registre du commerce, mais doivent être inscrits au registre de l'artisanat créé par la loi du 28 février 1958 (M.b. des 24-25 mars 1958). Ce registre est tenu par le collège des bourgmestre et échevins. Il est tenu au Ministère des Classes moyennes un registre central. Il suffirait d'imposer aux artisans qui demandent leur inscription au registre une obligation semblable à celle que prévoit l'article 8, 8°, de la loi du 3 juillet 1956 et de prévoir des recours en radiation ou en rectification, en indiquant le tribunal compétent.

Le Conseil d'Etat propose de remanier le texte du projet en tenant compte de ces observations générales.

En remplacement des articles 1er à 10, il propose le texte suivant, qui tient compte également de certaines observations particulières :

Article 1er.-

A la demande ou après consultation du Conseil supérieur des classes moyennes et sur l'avis du Conseil central de l'économie, le Roi peut soumettre, lorsque la sécurité publique ou l'économie nationale l'exige, l'exercice des professions qui peuvent être représentées au Conseil national des métiers et négoces, à la réunion des connaissances théoriques et pratiques qu'il détermine.

.../...

La preuve de ces connaissances ne peut résulter que de documents écrits dont le Roi règle éventuellement la teneur et la délivrance, et dont il détermine le mode de communication.

Article 2.- (articles 3 et 4 du projet)

Nul ne peut exercer une profession réglementée conformément à l'article 1er, s'il ne réunit les conditions prescrites.

Les conditions doivent être réunies, soit par le commerçant qui sollicite l'immatriculation au registre du commerce ou une inscription modificative en vue d'exercer l'activité réglementée, soit par l'organe ou le préposé qui dirigera l'entreprise tout entière ou la partie de celle-ci dans laquelle s'exerce cette activité, ainsi que par l'artisan qui sollicite son inscription au registre de l'artisanat ou une inscription modificative en vue d'exercer une telle activité.

Article 3.- (article 10 du projet)

Si l'organe ou le préposé qui remplissait les conditions réglementaires quitte l'entreprise, celle-ci ne peut plus exercer l'activité réglementée.

En ce cas, le Ministre des Classes moyennes peut toutefois autoriser la personne physique ou morale dont le droit d'exercer sa profession vient à disparaître, à continuer à s'y livrer pendant un an au plus, pour lui permettre de se mettre en règle.

Article 4.- (article 9 du projet)

L'époux survivant ou le descendant qui succède au défunt dans la propriété de l'entreprise peut en poursuivre l'exploitation et dispose d'un délai de trois ans comptés à partir du jour du décès pour se soumettre aux prescriptions réglementaires, à condition que leur auteur les ait lui-même respectées.

.../...

Article 5.-

§ 1er. Le Ministre des Classes moyennes et tout intéressé peuvent demander en justice la radiation des immatriculations et des inscriptions modificatives au registre de commerce des personnes qui ne réunissent pas ou ne réunissent plus les conditions prescrites en vertu de l'article 1er.

La compétence est réglée conformément à l'article 31 de la loi du 3 juillet 1956 sur le registre du commerce.

Qui n'est pas encore en règle !!

§ 2. Le Ministre des Classes moyennes et tout intéressé peuvent demander en justice la radiation des inscriptions au registre de l'artisanat des personnes qui ne réunissent pas ou ne réunissent plus les conditions prescrites en vertu de l'article 1er.

L'action est portée devant le juge de paix du domicile de l'artisan.

Observation.

Cet article permet au Ministre des Classes moyennes de faire radier les immatriculations et les inscrptions modificatives des personnes qui auraient réussi à se faire immatriculer alors qu'elles ne possédaient pas les conditions requises.

La loi sur le registre du commerce prévoit, en outre, en son article 29, la possibilité de procéder à la radiation des personnes qui ne remplissent plus les conditions requises par les lois et règlements particuliers pour exercer leur activité

.../...

commerciale. La radiation est opérée par le greffier et le référendaire, sur l'information qui leur en est faite par le registre central (service qui dépend du Ministre des Classes moyennes).

Cette procédure est purement administrative. Aucun recours n'est prévu. Le Gouvernement manifeste formellement l'intention, dans l'exposé des motifs, de confier exclusivement aux tribunaux le pouvoir de trancher les contestations qui peuvent s'élever au sujet de la réunion des conditions requises pour exercer une profession. Il serait donc souhaitable que la radiation se fasse par voie judiciaire et non par voie administrative.

CHAPITRE II - DISPOSITIONS PENALES.

Observation.

L'article 13 du projet punit toute infraction à la présente loi ou à ses arrêtés d'exécution. Il serait indiqué d'identifier les infractions. Il serait également souhaitable de réexaminer les peines et de veiller à ce qu'elles ne soient pas en discordance avec celles que prévoit la loi du 3 juillet 1956. En effet, celui qui exerce une profession réglementée sans réunir les conditions imposées pourra également contrevenir à la loi du 3 juillet

.../...

1956. Il y aura fréquemment application des articles 58 à 65 du Code pénal relatifs au concours de plusieurs infractions et spécialement de l'article 65, aux termes duquel, lorsque le même fait constitue plusieurs infractions, seule la peine la plus forte sera prononcée. En vertu de l'article 39 de cette loi, celui qui exerce une activité pour laquelle il n'est pas immatriculé au registre du commerce sera puni d'une amende de 26 francs à 10.000 francs. Il sera puni d'un emprisonnement de un mois à six mois et d'une amende de 100 frans à 10.000 francs, ou d'une de ces peines seulement, si l'immatriculation a été refusée ou a fait l'objet d'une radiation. Enfin, si trois jours après la signification d'un jugement ou arrêt portant condamnation et coulé en force de chose jugée, le condamné persiste à exercer le commerce qui lui est interdit, le ministère public fait apposer les scellés ou prend toute mesure appropriée. Le contrevenant est puni d'un emprisonnement de un à six mois et d'une amende de 100 francs à 10.000 francs.

Les peines prévues par l'article 13 de l'avant-projet sont une amende de 100 francs à 10.000 francs et un emprisonnement de huit jours à six mois, ou une de ces peines seulement. L'article 13 prévoit en outre une peine accessoire. Le tribunal peut décider que tout ou partie de l'entreprise sera fermé pendant une durée maximum de six mois. Cette peine accessoire doit être prononcée "en cas de récidive".

Enfin, si l'on se réfère aux règles de la récidive contenues au chapitre V du Code pénal, il n'y a récidive que lorsque le délinquant aura commis le délit après avoir été condamné à une peine criminelle ou à une peine d'emprisonnement d'un an au moins. Ce n'est évidemment pas à ces règles que l'on entend se référer. Le projet devrait préciser la situation qui justifiera le prononcé d'une peine accessoire.

.../...

A l'article 12, il y aurait lieu de tenir compte des modifications proposées pour le chapitre Ier.

CHAPITRE III.

L'article 15 du projet est ambigu et permettrait de soutenir que tout commerçant immatriculé au jour de la publication d'un arrêté réglementant une profession conserve le droit de se livrer à l'activité réglementée sans remplir les conditions exigées par la réglementation. On n'entend, en réalité, permettre l'exercice de l'activité réglementée qu'à celui qui l'exerçait déjà et qui était immatriculé ou inscrit à cette fin. Le Conseil d'Etat propose la rédaction suivante :

"Les personnes qui, au jour de la publication d'un arrêté royal réglementant leur profession, sont immatriculées au registre du commerce ou inscrites au registre de l'artisanat en vue d'exercer l'activité réglementée, peuvent continuer à s'y livrer sans remplir les conditions d'exercice de cette profession".

De kamer was samengesteld uit

de Heren : J.SUETENS, eerste-voorzitter,
Messieurs: premier président,

G.VAN BUNNEN, raadsheren van State,
K.MEES, conseillers d'Etat,

P.COART-FRESART, bijzitters van de afdeling wetgeving,
G.VAN HECKE, assessseurs de la section de législation,

Mevrouw : J.DE KOSTER, adjunct-griffier, griffier.
Madame : greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.K.MEES.

Het verslag werd uitgebracht door de H.P.MAROY, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J.DE KOSTER.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M.K.MEES.

Le rapport a été présenté par M.P.MAROY, auditeur.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) J.SUETENS.